

Література

1. Барбина Е. С., Семиченко В. А. Идеи интеграции, системности и целостности в теории и практике высшей школы / Е. С. Барбина, В. А. Семиченко – К., 1996. – 261 с.
2. Богданова І.М. Педагогічна інноватика / І.М Богданова – Одеса, ТЕС. 2000. – 148 с.
3. Зязюн І. А. Гуманістична парадигма в освіті / І. А. Зязюн // Вища освіта в Україні: реалії, тенденції, перспективи розвитку: Матеріали науково-практичної конференції 17–18 квітня 1996 р. – К., 1996. – С. 8–12.
4. Плахтий Л.Я. О специфике преподавания микробиологии, вирусологии и иммунологии на стоматологическом факультете СОГМА / Л.Я. Плахтий // Фундаментальные исследования. – 2006. – № 7 – С. 87-88

Я- ВИСЛОВЛЮВАННЯ У МОВЛЕННІ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ

Мальцева О.С. (м. Полтава)

З метою дослідження використання « Я- висловлювання» у мовленні викладачів була проведена експериментальна робота на базі Пісочинського колегіуму Харківського району Харківської області. В ході експерименту брали участь 20 вчителів різних предметів, різного віку, різної кваліфікації.

Метою нашого дослідження було виявлення рівня обізнаності педагогічного колективу з використання методики « Я- висловлювання» у своєму мовленні.

Наше дослідження складалось з кількох етапів як-от:

- констатувальний експеримент;
- проведення тренінгу;
- формувальний експеримент;
- аналіз та підбиття підсумків.

Для I етапу експериментальної роботи було розроблено анкетування вчителів. Анкета складається з 10 ситуацій, які пов'язані з повсякденним життям шкільного колективу.

1. Що ви скажете, якщо учень запізнився на урок ?
2. Що ви скажете черговому, якщо в класі твориться безлад?
3. Що ви скажете, якщо дитина без дозволу взяла з вашого столу, наприклад, ручку?
4. Що ви скажете учню, який постійно забуває підручник?
5. Що ви скажете, якщо учень вважає, що ви занизили йому оцінку?
6. Що ви скажете, якщо учні за однією з парт розмовляють?
7. Що ви скажете, якщо у їдальні хтось намагається із дітей протиснутися поза чергою?
8. Що ви скажете дитині, яка під час підготовки до шкільного свята не хоче приймати в ньому участь?
9. Що ви скажете, коли раптом посеред уроку учень без стуку увійде в клас?
10. Що ви скажете, коли на уроці в учня задзвонить мобільний телефон?

Досліджувальним було запропоновано ознайомитися з ситуаціями та вказати ті висловлювання, які вони зазвичай відразу вимовляють.

На основі отриманих результатів від опитування вчителів Пісочинського колегіуму ми дійшли висновку, що тільки малий відсоток вчителів використовують у своєму мовленні « Я- висловлення». Відповіді в основному вказують негативні емоції (гнів, обурення), що провокує учня до захисної реакції, які надалі можуть слугувати підґрунтям для розвитку конфліктів.

Результати опитування вчителів:

Кількість опитаних	Використання « Ти- висловлювання»	Використання « Я- висловлювання»
20	93%	7%

Проаналізувавши досліджувальний матеріал, ми визначили найтипівіші відповіді вчителів на питання анкети.

Отже, найтипівіші відповіді вчителів на перше питання: « Ти, чому запізнівся? Щоденник на стіл!».

На друге питання ми отримали такі відповіді вчителів: « Ти не виконуєш свої обов'язки щодо чергування! Будеш чергувати увесь тиждень! Швидко навести порядок!»

Аналізуючи відповіді на третє питання, ми виокремили такі найтипівіші відповіді: « Я нікому не дозволяла брати свої речі зі свого столу», « Візьми щось у магазині без дозволу!»

Відповіді на четверте питання були різнопланові, найпоширенішими виявилися наступні: « Ти не готовий до уроку, бо не маєш необхідного!», « Ти взутися не забув, чому? А підручник не треба пам'ятати брати в школу?»

Серед відповідей на п'яте питання ми визначили такі типи: « Я поставила тобі реальну оцінку, відповідно вимогам», « Я на наступний урок запитаю тебе попередні теми, щоб об'єктивніше оцінити твої знання!»

Проаналізувавши відповіді на шосте питання ми виявили такі найтипівіші відповіді: « Ви поруєте дисципліну, ще одне зауваження- щоденники на стіл», « Хто розмовляє на уроці, той дуже хоче відповідати, бо слова не поміщаються у роті!»

На сьоме питання ми отримали такі відповіді: « Ти поводишь себе непоорядно! Встань в чергу!».

Аналізуючи відповіді на восьме питання, ми відмітили найтипівіші: « Приймають участь усі! Ми повинні відстоювати гідність свого класу, а не особисті інтереси!», « Не хочеш- силувати ніхто нікого не буде!»

Відповіді на дев'яте питання були різні, але ми виділили найбільш типові: « Вийди геть, та зайди так, як повинен заходити учень!», « Ти не забув, що ти в школі, а не вдома?»

При аналізі відповідей на десяте питання ми виокремили такі найтипівіші: « Вимкни телефон, або вийди з класу!», « Ти що забув, що телефон на уроці повинен бути вимкнтий?»

На основі анкетування, ми дійшли висновку, що у сучасного вчителя технологія « Я- висловлювання» майже відсутня. Але використання « Ти- висловлювання» не сприяє ефективній взаємодії і не може залагодити конфлікт. З'являється агресія, опір, прагнення відстояти на противагу будь-яким діям. Таким чином, технологія « Ти- висловлювання» не дозволяє досягти бажаного конструктивного вирішення питання. Натомість, використання технології « Я- висловлювання» сприяє забезпеченню ефективної взаємодії особистостей. У разі використання вчителем « Я- висловлювання» зворотній зв'язок між ним та іншим учасником набуватиме форм конструктивних реакцій.

Тому, щоб ознайомити вчителів з технологією « Я- висловлювання», особливостями її використання, пріоритетами у використанні нами був проведений тренінг серед вчителів, які приймали участь в анкетуванні. Окрім суто теоретичного матеріалу, програма тренінгів містила низку практичних завдань. Заняття являли собою сукупність різноманітних форм та методів роботи, які дозволили оптимально швидко засвоїти теоретичний базис та застосувати нові знання на практиці.

Після завершення програми тренінгів з вчителями Пісочинського колегіуму щодо їх ознайомлення з технологією « Я- висловлювання» та її практичного застосування, ми провели аналіз формувального експерименту. З цією метою ми скористалися анкетами, які ми розробили та використали у констатувальному експерименті.

Проаналізувавши відповіді досліджувальних, ми отримали наступні результати:

Кількість опитаних	Використання « Ти- висловлювання»	Використання « Я- висловлювання»
20	5%	95%

Тобто, результати опитування вчителів засвідчили, що проведені тренінгові заняття мали користь, тому що в їх відповідях при опитуванні переважна більшість використала технологію « Я- висловлювання».

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ІГОР З ПІСКОМ У РОБОТІ З МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ НА УРОКАХ ПРИРОДНИЧОГО ЦИКЛУ

Мірошніченко Т.В. (м. Полтава)

На сучасному етапі розвитку вітчизняної освіти важливого значення набувають питання запровадження численних високоефективних психолого-педагогічних технологій особистісно зорієнтованого навчання й виховання, спрямовані на активізацію емоційно-чуттєвої сфери суб'єктів педагогічної діяльності за рахунок привнесення у процес формування особистості естетичного компоненту.

Одним із найцікавіших та найефективніших, на нашу думку, видів естетотерапевтичного впливу на особистість учнів є пісочна терапія. Назвою для цього невербального виду психотерапії стала форма виконання – гра у пісок, яка є природною формою активності дитини дошкільного та молодшого шкільного віку [4, с. 96].

Різноманітні аспекти проблеми використання методу sandplay, що з англійської дослівно означає «пісочна гра», у роботі з дітьми та підлітками були висвітлені у наукових працях українських та російських вчених, зокрема Н. Дикань, О. Зайви, М. Кисельової, Л. Лебедевої, Н. Маковецької, Н. Сакович, Л. Шик, Н. Юрченко та ін.

Російські вчені Т. Зінченко-Євстигнеева, доктор психологічних наук, директор Інституту Казкотерпії у м. Санкт-Петербурзі та Т. Грабенко, психолог, дефектолог розробили й успішно апробували систему пісочних ігор, спрямованих на навчання, розвиток та корекцію особистості дітей дошкільного та шкільного віку.

Мета статті – висвітлити питання організації пізнавальних ігор в пісочниці вчителем початкової школи на уроках природничого циклу.

Ще в середині XIX ст. видатний український педагог К. Ушинський, прогнозуючи великі педагогічні перспективи роботи дітей з природними матеріалами, писав: «Діти не люблять іграшок нерухомих, закінчених, добре зроблених, яких вони не можуть змінити за своєю фантазією... краща іграшка для дитини та, яку вона може змусити змінитись найрізноманітнішим чином... для маленьких дітей найкраща іграшка — купа піску» [5].

Гра з піском як методика діагностування та консультування, була описана англійським дитячим психотерапевтом М. Ловенфельд у 1929 році. Нею було вперше використано пісочницю у роботі з маленькими пацієнтами в ігровому приміщенні Лондонського інституту дитячої психології.

Зазначимо, що ігри у пісочниці – одна з форм природної діяльності дитини. Вони допомагають учням відчувати себе впевнено, не боятися створювати нове, ламати старе, щось змінювати. Особливо це стосується дітей із заниженою самооцінкою, підвищеною тривожністю і сором'язливістю, яким складно словесно описати свої переживання, думки, погляди, які помітно втрачають інтерес до навчання. На думку видатного психолога Академії післядипломної освіти м. Мінськ (Білорусія) Н. Сакович, перенесення традиційних педагогічних